

Izhaja:

10. in 25. vsakega mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto II.

V Celovci 25. januarja 1883.

Št. 2.

Slovinci, varujte se krivih prerokov.

Lažnjivi prijatelji znajo včasih tako priliznjeno govoriti, da jim ljudje dostikrat več verujejo, ko svojim pravim prijateljem. Tako se najde tudi na Slovenskem, posebno pa na Koroškem dosti takih ljudi, ki več verjamejo zvičajnim besedam nemškutarjev, ko besedi in совету slovenskih rodoljubov. Takim velja svarilo: varujte se krivih prerokov!

Tako so štajerski nemškutarji v Celji ustanovili časnik, ki se imenuje „Kmetški prijatelj.“ Pa ta časnik ni noben „Kmetški prijatelj“, ampak le kmetški zapeljivec. On napada in grdi slovenske duhovnike, da bi s tem spodkopal vero pri ljudstvu; on napada in psuje slovenske rodoljube posvetnega stanu, da bi ljudstvo do njih zaupanje zgubilo in se zopet podalo pod varstvo nemškutarških gospodov; on kmetom dan na dan na serce poklada, kako potrebna jim je nemščina, da bi svoj jezik zaničevati začeli in hrepeneli le po nemščini. Tako je včasih bilo, da je bil mili slovenski jezik zaničevan in v kot potisnjen, in to je bilo dobro za Nemce; kajti njim so vse službe med Nemci in Slovenci odprte stale, Slovenec pa ni mogel drugače službe dobiti, ko da se je nemško naučil in zatajil svoj rod in svojo slovensko kri. To je bil zlati čas za nemškutarje, zato si ga želijo nazaj. Kako se pa kmetu godi, kako težko on svoje davke plačuje, za to se nemškutarški gospodje nikoli zmenili niso.

Pa v novejšem času so se tudi Slovencem oči odpirati začele. Spoznali so, da jim sama nemščina tudi nič ne pomaga, če pa gospodarstvo zmirom bolj rakovo pot gre. Videli so, kako zmirom bolj lezejo v dolgove, čeravno so se v šolah nemško naučili. Sprevideli so, da jim slovenski rodoljubi bolje svetujejo, ker jih učijo, polje umno obdelovati, lepo živino rediti; ker jih skušajo rešiti iz oderuških rok in jim snujejo posojilnice, da bi zamogli stati na lastnih nogah. Ja, resnica je to: če bo kmet imel lepo obdelano polje, žlahno sadje, dober vinograd in lepo rejeno živino, in če mu ne bo treba pri oderuhih denarja na posodo iskati, to bo za njega veliko večja dobrota, kakor pa, če nemško zna, pa za to nikjer ne dobi počenega groša. Saj smo videli že dosti kmetov, ki so nemško znali, pa so vendar prišli na boben. Kmečkim sinovom bi bilo veliko veliko več pomagano, ko bi se učili v šolah v domačem slovenskem jeziku potrebnih in koristnih reči, namesto da se jim utepa ves šolski

čas le tista nemščina v glavo, katero pozneje spet pozabijo, tako da jim šola prav nič ne koristi, ker še svojega imena po slovensko zapisati ne znajo.

Nemškutarji pa vendar ne nehajo, našim ljudem trobiti v ušesa, da jih bo le nemški jezik rešil iz vseh težav. Po Štajerskem trosijo med ljudstvo tistega „Kmetškega prijatelja“, ki mu štajerski Slovenci pravijo „Celjski lisjak“. Pri nas na Koroškem pa so zagrizeni sovražniki slovenskega jezika ustanovili časnik „Bürger- und Bauernfreund“, ki ga piše vrednik A. Matschnig. Ta list je pisan v nemškem jeziku, namenjen je pa menda le bolj za koroške Slovence. Ta časnik hoče župane in druge koroške Slovence, ki nemško znajo, pridobiti za nemškutarijo. Kakor mi Matschniga po listu „Freie Stimmen“ že poznamo, bo on tudi v tem novem listu zasmehoval slovenski jezik, grdil in psoval duhovnike pa vse tiste slovenske rodoljube, ki se ne dajo brž brž ponemčiti, in norčeval se bo iz svete katoliške vere. Ta človek pravi, da Slovencem dobro hoče, pa srečo hoče Slovencem s tem prinesiti, da jim vzame vero in da jim posili nemški jezik. Slovenci, ali res mislite, da boste po tej poti svojo srečo dosegli? Tudi mi smo zato, da se otroci v četerterem in petem letu začnejo nemško učiti, pa najprej domači jezik; najprej to, kar je potrebno, potem še le, kar je koristno.

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Novi „Mirov“ vrednik se predstavlja naročnikom in bralcem „Mirovim“.) Gospod profesor A. Einšpieler so na očeh oslabeledi, zato so meni izročili vredništvo „Mira“, pa mi obljubili, da mi bodo še vedno naprej s svojim skušenim svetom na strani stali in me podpirali. Zaupanje našega častitljivega koroškega voditelja, upam, mi bo pridobilo tudi zaupanje drugih Koroških rodoljubov in bralcev „Mirovih“. Tistim, ki prebirajo slovenske bukve in časnike, bo moje ime že znano. Vendar morda še nisem vsem znan, zato povem, kdo in kaj sem. Rojen sem v Železni Kapli na Koroškem l. 1849. Po dokončanih latinskih šolah bil sem blizo 6 let c. k. uradnik pri telegrafu. Tačas pa je bil hud čas za slovenske uradnike; posebno so mene preganjali in gerdo gledali, ker nikoli nisem skrival svoje ljubezni do slovenske domovine in svojega maternega jezika. Naveličal sem se vedne vojske z nasprotniki. Zato sem

leta 1876 prostovoljno zapustil cesarsko službo. Ustopil sem kot sodelavec pri časniku „Slovenec“ v Ljubljani, ter bil njegov odgovorni vrednik od l. 1877 do l. 1882. V tem letu sem osnoval svoj lastni časnik „Ljudski Glas“. Od tam me je poklical g. prof. Einšpieler v Celovec. V teh 13 letih, kar svoje Koroške domovine nisem videl, preстал sem dosti bridkega v tujem svetu, prinesel pa sem s seboj mnoge skušnje in gorko ljubezen do naše mile slovenščine. Vem, da mi tudi na Koroškem ne bo z rožicami postljano; toda za pravico je bilo treba trpeti v vseh časih. Naj velja, kar rado; saj mi hočemo le te pravice, ktere nam je dal svitli cesar, ktere nam obeta ministerstvo, in ktere nam zagotavljajo naše postavne. Moje geslo je: Vse za Boga, cesarja in domovino! Na zdravje!

Filip Haderlap,
vrednik „Mira.“

Iz Škofič. (Sleparija.) Liberalci so naredili postavo, da imajo le notarji pravico legaliziranja in terdijo da so le notarji najbolj pripravi za to. Drugi pa spet pravijo, da bi župani veliko ložej to potrjevali in taka pisma s svojim podpisom storili veljavna, ker oni bolje poznajo ljudi v svoji občini, ko kak notar tam v daljnem mestu. Da imajo ti prav, ki so za to, naj bi župani legalizirali, prepričali smo se pri nas. Brat tukajšnjega posestnika Ajtoneta je ukradel svojemu bratu gruntne bukvice, šel ž njimi v mesto, tam rekel, da je on posestnik Ajtone, in vzel nekaj precej denarja na posodo proti visokim obrestim. Posojevalec in slepar sta šla k notarju in ta je precej s svojim podpisom potrdil, da je to res posestnik Ajtone in da ga pozna, čeravno ga ni poznal. To mu je šlo dobro spod rok, zato je hotel opehariti še družega posestnika. Pustil je skrivej njegovo hišo zavarovati ali asekurirati, ker drugače hranilnica nič ne posodi. Ko je bilo to gotovo, šel je spet z gruntnimi bukvicami, ki niso bile njegove, v mesto k hranilnici in prosil za 800 gl. posojila. Denar je bil že odštet, le vzdignil ga še ni, — pri tej priči pa so ga prijeli in zaprli, ker se je prva lumparija zvedela. Slepar namreč za prvi dolg ni bil obresti plačal in upnik je prišel pravega Ajtoneta tirjat. To vse bi se ne bilo zgodilo, ako bi bil notar sleparja vprvič dobro pogledal. Pazite toraj, notarji!

Iz Bistrice na Zili. (V Ameriko so šli.) Lani je šel od tod kmečki sin v Ameriko. Letos je pisal domu, da se mu dobro godi. To je ljudi spodbudilo, in nič menj ko deset oseb jo je potegnulo čez morje, nove domovine iskat. Med njimi je bil tudi predsednik šolskega sveta. Kako se jim bo tam godilo, pač ne vemo. Pogosto se pa sliši, da se je že marsikdo kesal, da je svoj dom zapustil; da bi marsikdo rad nazaj prišel, pa ne more.

Iz St. Jakoba. 17. januarja. (Volitve.) Sijajno smo zmagali. Danes smo imeli volitve v občinski ali soseskin odbor naše velike občine, ki šteje pet tisuč duš. Toliko volilcev še nikdar ni prišlo vkup, odkar se volijo občinski zastopniki. Nas je bi rekli vse mrgolelo. Volili smo samo može svojega zaupanja, može ki ljubijo naš kraj in presladko materno besedo, najsvetejšo vez, ki nas veže s svojimi premilimi starejšimi; može, kateri se niso nikdar sramovali naše slo-

venske besede in je nikdar zatajili pri nobeni priložnosti, kakor je to pogostoma navada pri nekterih možakih. V vseh treh razredih smo volili svoje kandidate vse skoro enoglasno. Kaj takega se še ni godilo v našem Rožu. Zmaga naša je toraj slavna, da slavniša biti ne more: kajti navdihniti blizo sto volilcev z eno mislijo in izbrati 24 odbornikov skoro vse enoglasno, ni navadna stvar. Slava in hvala staremu odboru, ki je bil tudi naše kervi in naše gore list, pa trikrat slava in živio novemu odboru, kateremu smo zaupali občinsko gospodarstvo za bodoče tri leta. Novi odbor je voljen gotovo s trikrat večo množico volilcev, kakor pa pred tremi leti. Sedaj smo odbornike še bolj razdelili po farah primerno številu duš kakor poprejšna leta. K naši občini pripadajo namreč od izhoda proti zapadu solnca fare: Podgorjani (Maria Elend), Št. Jakob, Pešnica in Rožek. Za župana postavimo zopet prejšnjega namreč gosp. Jožef Šuster po domače Maček na Tešnji. V njegovej hiši se nahaja naša slavna posojilnica in njegova rodovina je največja dohodnica naše Št. Jakobske fare. On sicer ni posebno prikupljen pri političnej oblasti ali gospodski, ker je Slovenec in hoče tudi Slovenec ostati; pa mi na to ne gledamo ampak na to, da imá naš dosedanji in bodoči župan popolnoma naše zaupanje. Mi plačujemo davke in nosimo težka bremena, zato pri teh zadevah jemljemo v poštev samo svoje potrebe in svoje koristi. Živio na mnoga leta. Seveda bi bil marsikomu najbolj po volji odbor, ki se sramuje svoje matrne besede in jo zatajuje pri vsakej priložnosti, pri nas taki možaki nimajo nobenega zaupanja več, pa tudi niso dosle storili še črnega za nohtom, kar bi služilo našem kraju v srečo, korist in čast. Njih stranka je odgospodarila in čisto podjana, zato tudi še enega ne ni zadela lepa čest, da bi bil izvoljen za občinskega odbornika. Naše prepričanje bode zmirom: kdor med nami živi in od nas, mora tudi znami voziti in delati, ali pa prav tiho za kotom ostati. Tako je prav povsod, mora tudi pri nas biti.

Iz Št. Janža v Rožnej dolini. (Velike ali majhne občine?) Dobili smo novega župana. Volitev je bila huda, pa zmagala naša pravična, domača reč. Gosp. Martin Stih, po domače Šlemic, je do zdaj bil občinski tajnik in se skazal na vse strani zvedenega, pravičnega moža in vnetega rodoljuba. Že to kaže in priča, da je prebrisana glava, ker se je zmirom poganjal, naj se ne napravljajo prevelike, ampak manjše občine. Še dobro se spominjam, da sem ga nekđaj slišal tako le govoriti: Imel sem priložnost, večkrat brati po časnikih in tudi v stenografičnih zapisnikih, kako da se je moralo tej ali uni občini privoliti visokih občinskih priklad, kako da so nekte občine prisiljene, občinske priklade od leta do leta zviševati in zraven vsega tega še vendar teško shajajo. Čeravno ne samo od tega, vendar večjidel pridejo visoke priklade odtod, ker so občine prevelike. Naša Svetnovešinska občina je ena najmanjših občin, pa nismo še nikoli imeli čez 10⁰/₀ občinske priklade. Če jih imamo 3-4 leta 10⁰/₀, si toliko prihranimo, da zamoremo iti na 5 in letos celo na 2¹/₂⁰/₀, in še zmiraj lahko shajamo. Vgovarjal mi bode more-

biti kdo, da se v takej občini nič ne stori. Tega pa zavrnem, da stori se, kar je potreba, samo da je treba v majhni občini veliko menj storiti, kakor v veliki. Jes sem zatorej za majhne občine. Majhne občine obsegajo menj sveta in napravljajo menj opravil. Ako je župan le količkaj pameten, izučen in priden, stori vsa občinska opravila lahko sam in ni mu nič treba nobenega pisarja ali tajnika. Tako se prihrani občini precej denarja in kar je skoraj še več vredno, ostane župan sam gospodar in ni podložen ali hlapec prevzetnega pisarja. Dalje ni treba ljudem daljnih potov narejati, tudi ni toliko preprirov in pravd, če ni takih vasi v eno občino stlačenih, ki imajo razne interese. Slednjič se pa po tem potu mora širiti politična omika. Če se napravi več občin navstane tudi več županov in svetovalcev, kateri so prisiljeni, brati in učiti se. Tiščiimo zatorej na to, da dobimo majhne občine, k večjemu tako velike, kakor so fare. Koliko menj bi bilo dopisovanja, potov in sitnosti, ko bi imeli take občine. — Blizo tako sem slišal našega novega župana govoriti in vsi smo veseli, da ga imamo: Živio!

Iz Bilčovsa. (Zaupnica), ki smo jo poslali gosp. Einšpielerju, gosp. vredniku Mačniku ni po volji. Slišali smo, da v „Bürger- in Bauernzeitung“ grdo udriha po nas. To nas pa malo srbi in skrbi, kar ta gospod zoper nas piše: Njegova hvala bi nam bila sramota. Dobro vemo, kar smo podpisali. Gosp. Einšpieler je govoril za to, naj se nam dajo katoliške, dober kup in tako slovenske šole, da se bojo otroci naši najprej prav dobro slovensko in še le v poslednjih letih tudi nemško učili. Še to pa mi pristavljamo: Naj bojo naši otroci le od 6. do 12. leta dolžni v vsakdanjo šolo hoditi, od 13. do 16. pa v nedeljsko šolo. To so nas vseh srčne želje in mislimo, da je ravno to tudi volja in želja vseh pametnih staršev. Toraj bi bili vsi starši radi podpisali to zaupnico, ako bi bili o njej kaj bili vedeli. Vsi, ki so o njej kaj slišali, hitro in radi so podpisali. Med temi sta dva gospoda župana, poprejšnji in novi ravno kar izvoljeni, ki je tudi načelnik šolskega sveta, en občinski svetovalec in deset posestnikov, ki vsi brati in pisati znajo. V daljšo pravdo se pa s takim nasprotnikom, kakor gosp. Mačnik, ne spuščamo, le to še pristavimo: Pustite nas pri miru, kakor mi vas puščamo; ne vtikajte se v naše zadeve, kakor se mi v vaše ne vtikamo, potem bo gotovo mir in pokoj!

Iz Sveč. (Volitve; naša šola.) V občinskem odboru imamo same vrle našince; gospod vodja Tobeitz, ki je bil poprej prvi svetovalec, duša in glava celega odbora, je izvoljen le za nadomestnika. Za župana je bil enoglasno izvoljen gosp. Štangel Jan. po domače Mežnar v Svečah. Za drugega svetovalca je bil voljen g. Tobeitz, kar pa je proti postavi; župan in svetovalec se smeta voliti le izmed 12 odbornikov, med kterimi pa g. T. ni; zatorej njegova volitev ne more potrjena biti. — Volila sta se tudi odbora za krajni šolski svet za Sveče in Bistrice. Za Sveški odbor sta se volila dva neoženjena posestnika, zoper ktera g. Tobeitz ni črnil besede. Za Bistriški odbor je bil prvi tudi nek neoženjen posestnik voljen; in glej: g. Tobeitz začne hitro

nekaj mrmrati in brodit, pa dotični odbornik ga je tako zavrnil, da je jel preklicovati svoje besede. — V Svečah je šola brez učenika; gosp. Podobnik, s kterim so bili vsi zadovoljni na vse strani, je bil prestavljen v Velikovec, novi učitelj pa se menda brani; že skorej cel mesec ni učenika in podučujeta gg. fajmošter in kaplan. Ljudje pravijo: Če naši otroci le pol dne v šolo ne pridejo, ker jih doma k delu potrebujemo, hitro imamo sitnosti in še kazni; kdo bo pa zdaj kaznovan, ker celi mesec učenika ni?

Izpod Obirja. (Šola. Občinski gozd.) V Apačah so zdaj tudi tako srečni, da imajo šolo. Podučuje se pa le šest mesecev v letu, namreč zimski čas. Ker je le malo časa za poduk, se tem hujši ponemčuje. Prve črke se otrok uči po slovensko; toda poleg tega mora pa že znati tisto slavno litanijo: „Das ist ajn puh, das ist ajne šifertafel itd.“ To so gotovo jako imenitne in čudapolne besede, da se jih morajo otroci tako zgodaj učiti! Morda mislijo s temi besedami slovenski duh iz naših hribov izgnati? Skrivni pomen teh besed bosta morda gospoda dr. Gobanc in Borovski Prešern najbolj vedela. Kedar otroci enkrat slovenske črke poznajo, takrat se pravi, da slovensko že zadosti znajo. Od tega časa se potem podučuje samo nemško, da imajo otroci za drugo polovico leta kaj za pozabiti. Šolski svet Apaški se je pritožil pri okrajnem šolskem svetu v Velikovec in prosil za slovensko šolo. Pa odgovorili so mu, da „kolikor jezikov kdo zna, toliko človekov velja.“ Čudno, da je ta pregovor samo za nas Slovence veljaven, nemškim sosedom pa tega pregovora nič ne priporočajo! Bog obvari, da bi bil nemški otrok prisiljen, naučiti se kako slovensko besedo, to bi bilo vpitje! Sčasom bodo menda tudi naši kmetje spoznali, kako jih nemškutarji za nos vodijo! Mislim da Apačani s tem odgovorom iz Velikovca ne bodo zadovoljni in da bodo pritožili se še naprej. — Občinski pašnik je bil v Apačah razdeljen že pred 10 leti; davek je pa še zmirom skupen. Reklo se je, da deleži ne bodo prej izplačani, dokler se davek ne razdeli; pa nekterim so se deleži vendar že izplačali, davek je pa še zmirom skupen. To se mi ne zdi prav redno.

Blizo Krke. (Olikan župan; liberalni smrkovci.) Prav nekaj lepega sem slišal od Grabštanjskega župana pripovedovati. Nekega dne se loti gospod Seebacher vsred ulice v Celovcu vpričo dveh drugih županov svojega sosednega župana v Medgorjah in ga ojstro pokrega, da volilcev iz Grabštanjske fare, ki imajo nekaj zemlje v Medgorski občini, ni povabil k volitvi in on pojde tožit, da se bojo volitve zavrgele. Ali je to storil ali ne, ne vem, to pa vem, da je bil Medgorski župan gosp. Matija Drobivnik za župana spet izvoljen. Gosp. Seebacher-ju je pa že za kožo šlo in on bi ne bil nikoli za župana več izvoljen, če bi ne bil po pooblastilih pomočnikov dobil iz ptujih far. Zatorej so zavoljo Grabštanjskih volitev navstale tožbe in pravde. Pri vsem tem pa bi bil g. Seebacher prej ko ne padel, ako bi se knez Rosenberg ne bil za njega potegnil. Več odbornikov je bilo te misli, da se g. S. ne voli za župana. Iz samega veselja je potem najel strelavce in godce. — Znano je, da

liberalci niso prijatli hiše božje, zatorej se je ogibljejo, in če kedaj not stopijo, le pohujšanje napravijo. Tako se nek smrkolin, ki ima še mah za ušesi, že parkrat ob nedeljah vstopi v cerkvene duri in ljudem brani v cerkev iti. Kdor se ga le dotakne, temu daje grde besede in kaže pesti. To je storil že ostarelim in posestnikom. Ljudje se jezijo in pravijo: Pač res, da jabelko ne pade daleč od debla. Še druge reči se od tega smrkolina pripovedujejo, ktere skoraj verjeti niso. Za danes jih le omenjam, vprihodnjic pa, ako ne bo poboljšanja, jih povem pred celim svetom, naj pride, kar hoče.

Od M. D. na Jezeru. Nesreča nas obiskuje z stran dušnih pastirjev. Lani so na nagloma umrli č. g. župnik Črnič, ki nam vsem farmanom ostanejo v dragem spominu. Težko smo pričakovali novega g. župnika Sevnika. Pa nesreča je hotela, da so se povozili. To je bilo kaj žalostno za našo faro. Nič ne vemo, ktereга gospoda nam bodo zdaj poslali. — Slovenska reč pri nas nekoliko napreduje. Strojanci in Št. Danielci so nemškutarje izrinili iz občinskega sveta. V šolah pa se še zmirom nemškutari, kakor poprej. Mi pa ne maramo za nemške šole in se popolnoma vjemamo z besedami, ki so jih č. g. Einspieler v deželnem zboru govorili. Mi hočemo slovenske in dober kup šole.

Iz Gorinčic. (Cerkvene zadeve.) Prav v lepem kraju je cerkev sv. Miklavža in tudi cerkvice sv. Radigunde. Tudi okolica je lepa in prijetna. Toda že od 19. rožnika so farmani brez lastnega dušnega pastirja. Pomanjkanje duhovnikov postaja čedalje hujša nadloga na Koroškem. Suški gosp. fajmošter sicer pridejo ob nedeljah čez Dravo k nam mašo brat. Če je pa Drava velika, kakor v jeseni, ostanemo brez sv. opravila. Na Rudo ali v Šmartin je pot dolga in težavna. Tega so krivi le brezverci, ker č. duhovščino tako grdi in zasramujejo, da si noben mladenec skor ne upa več v semenišče.

Iz podjunske doline. (Šolarji. Nebodigatreba.) Malo lepega se sliši od sedajne šolske mladine. Tudi jaz pridem po svetu okoli in vidim, kako so šolarji poredni in razvajeni. V enem kraju so šolarji namesto pozdravljanja za mano vpili: „Stolzer! Stolzer!“ V drugih krajih, med trdimi Slovenci, pozdravljajo šolarji po nemško: „Kutentak!“ Dokler je po šolah gospodaril še slovenski duh, bili so otroci veliko bolje učeni. V sosednem Šent Lipšu je šola še bolj slovenska in kerščanska, zato se pa tudi tamošnji otroci lepo obnašajo in pozdravljajo po slovensko: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ To slišati me je v srce veselilo, in mislil sem si: „V Št. Lipšu morajo dobrega učitelja imeti!“ — V novejšem času se je nov zapeljivec k nam priklatil, to je neki celjski list, „Kmetski prijatelj“ imenovan. Ponuja se ljudem po poštnih nakaznicah. Tega tiča smo spoznali po petji, da ni naše gore list. Nemški jezik prav hvali in usiluje. Toda nemško za silo tako že znamo, vendar ne moremo tistega zaklada vzdigniti, ki je bojda skrit v nemščini. Vkljub vsej nemškutariji se le zmirom bolj v revščino pogrezamo. Če so doli v Celji res taki kmetski prijatli, naj nam pošljejo vsakemu par stotakov, to nam bo več pomagalo, ko tiste čen-

čarije, ki jih tisti piškavi list prežvekuje. — Zvedel sem, da posebno učitelji tisti časnik priporočajo. „Gliha vkup štriha“, bi Kranjec rekel.

Iz Ljubljane. (Nemškutarско gospodarstvo.) Dokler so vladali še nemškutarji naše slovensko mesto, bahali so se pred meščani vedno s tem, da le oni znajo dobro gospodariti. Vzeli so poldrugi milijon goldinarjev na posodo, in tudi s tem posojilom so se bahali, češ, kaka dobrota je to za mesto, da ima toliko denarja in lahko zida, kar hoče. Ko so pa naši mestno starešinstvo v roke dobili, in ko so račune pregledali, pokazalo se je, da ima mesto pri posojilu več ko sto tavežent goldinarjev izgube! Nemškutarji se zdaj izgovarjajo in pravijo: „Naj pa naši otroci plačujejo!“ To so lepi domoljubi, in vidi se, kako ljubezen imajo do dežele, ker se jim zanamci nič ne smilijo! Podobni so tistemu oslu, ki je rekel: „Naj raste trava ali pa ne, ko mene več ne bo!“ Pravi domačin pa ne bo tako govoril. — Kdaj bo razpuščen naš deželni zbor, še zmirom nič ne vemo.

Št. Juri pri Kranji 17. jun. Za zboljšanje cerkvenega petja se je lani ustanovila v Kranji družba sv. Cecilije, po zgledu Ljubljanske in drugih, ki se nahajajo po vsem katoliškem svetu. Pri nas so č. g. kaplan J. Lavtižar jako vneti, da bi povzdignili in podpirali cerkveno petje v tem smislu, in se je nadejati, da se prav gotovo vpišejo izurjeni naši pevci in pevkinje v družbo sv. Mohora, ktera izda letos posebno pesemsko knjigo z imenom „Cecilija“. Pač lepo bi bilo, ko bi vse cerkvene pevce po slovenskem, dotični predstojniki pridobili v imenovano slavno družbo. To bo veliko pripomoglo Slovincem k napredku v tej prelepi znanosti. V to svrhu pomozi mili Bog in sv. Cecilija!

Iz Maribora. Izšel je šematizem lavantinske škofije. Cela škofija šteje 466.372 vernikov, ki so po veliki večini Slovenci. Razdeljena je na 24 dekanij, 189 far in 31 lokalij. Število duhovnikov je 457. V mariborskem semenišči je 46 bogoslovcev (tedaj ravno dvakrat toliko, ko v Celovcu. — Op. vr.). Samostanov je sedem. Med duhovniki je 12 zlatomašnikov.

Iz Starega trga. Nemškutarija in surovost.) V Slovenjem Gradcu je nekega štacunarja sin pa še nekaj drugih mestnih vran, ki čez naš priljubljeni časnik „Mir“ zabavljajo na vso moč. Na tihem pa priporočajo tistega slaboglasnega „Kmetskega prijatla“, ki ga celjski nemškutarji pošiljajo po svetu, da bi Slovence v mreže lovil. Zabavljivci čez „Mir“ so menda iz ravno tiste sodrge, ki je lani č. g. župniku dr. Šucu okna pobila. To so pobalini, in žalostno je za Slovenji Gradec, ki se za „mesto“ šteje, da imajo ti pobi toliko besede in prostosti, pa nobenega straha.

Iz Goriške okolice. (O „Miru“. — Popotni učitelj. — Železniški delavci.) Ko sem „Mir“ vprvič videl in bral, prikupil se mi je, da sem takoj sklenil, naročiti se nanj, akoravno sem le priprost delavec, bolj žage in sekire navajen, ko branja. En goldinar na leto se kmalo prihrani. Le enkrat je treba mimo gostilnice iti, namesto not. — To poletje bil je pri nas učitelj kmetske šole g. Žepič in je naše kmete prav lepo

podučeval. Nekteri so poskusili, če je res tako, kakor gospod uči, pa so se prepričali, da dobro uči, ker se je njegov svet za dobrega skazal. Zdaj imamo še več zaupanja od tega gospoda in bi ga kmalu spet radi poslušali. — Delavci, ki so šli od tod na Tirolsko, kjer se železnica zida, prišli so nazaj, ker je tam huda zima in vse zmrznjeno, da se ne more kopati. Na spomlad jo vrežejo menda spet tje.

Stein ob Donavi 8. januarja. Ne vzemi mi za zlo, dragi „Mir“, ker prvo, kar ti poročam je nesrečna povodenj, katera ni samo tvoje brate pretečeno leto, ampak tudi tukajšne prebivalce ob Donavi silno zadela. Na staro in novo leto je neprenehljivo lil dež, stopil se je silni sneg po solnograških, tirolskih in hribov gorenje Avstrije. Narastli so nagloma dereči potoki Inn in Traun in pomnožili glavno reko Donavo. Mesto Stein kakor sploh vsi kraji Donave bili so naglo poplavljeni. Zvečer 4 t. m. narastla je Donava pri mestu Stein do 542 metrov čez navadni stan. Čez mesto ni bilo drugači priti kakor s čolnari. Poslopij bilo je polovico pod vodo. Prebivalci so prestrašeni begali iz enega poslopja v drugo. Stlačili so v eno sobo po tri stranke. Most, kateri pelje čez Donavo, obstoji iz 19 lesenih koz do 15 metrov višočine. Dolg je 400 metrov. Niso popolnoma zgotovili pred povodnjo enajsti stolp tega mosta, katerega je meseca novembra l. l. parna ladja „Kronprinz Rudolf“ podrla in tako naredila škode 9000 gold. Marsikdo si ni upal tudi čez ta most, ker strašna Donava grozila je tudi temu mostu z marsiktero nesrečo. Nosila je Donava drva in vsakršno hišno orodje, odtrgane ladje in ladjine mline (Schiffmühle) i. d. r. Pretrgala je Donava železno cesto z mostom blizu mesta Tulln ob Donavi in tako zvezo z Dunajem odrezala. Tri dni ni bilo ne časnikov in nobenih reči za dobiti po pošti, bili smo kakor zaprti.

Kaj dela politika.

15. januarja se je državni zbor spet začel; seje so sprva bolj redke, ker posamezni odseki pridno delajo in pripravljajo predloge. Finančni minister dr. Dunajevski je koj v prvi seji predložil načrte 4 postav, kako se naj davki bolj pravično uravnajo, namreč postavo o obrtniškem davku (obrtinini); ta davek se bode za 7 milijonov znižal; potem davek o obdavčenju onih obrtniških podjetij, katera imajo dolžnost, polagati javni račun; — o davku na rente; ta rentnina bode vsako leto vrgla 11 do 13 milijonov; — slednjič davek o osebnih dohodkih; ta dohodnina bode dosedanj davek zvišala za 3 milijone. Iz teh predlog se vidi, da ti davčni predlogi grabijo denarno gospodo, kar se ve da levičarjem, ki so delali in še delajo le za gospodo, pritiskali in drli ubogega kmeta in obrtnika, ni po volji. Tako je spet jasno dokazano, kdo da ubogemu ljudstvu v resnici dobro hoče.

Nemški prenapetneži so že v drugej seji spet rogovilili s svojim državnim jezikom (Staatsprache). Tako se spet kaže, kdo da nemške narode draži in mir podira. — Ministerstvo je Koroško zavoljo povodnji dovolilo 128.000 gl.

podpore; poslanec grof Goes je bil izvoljen za poročevalca o tej zadevi. — Na Dunaju se mudi ruski minister Giers; menda ste si naša in ruska vlada malo navskriž zavoljo Turških zadev. Bog daj, da bi mirno in uzajemno delale tam dolejš na Balkanu.

Na Nemškem se v Berlinu posvetujejo o borsnem davku, kateri bi se tudi nam Avstrijancem kaj dobro prilegel.

Na Francoskem po Gambetovej smrti se gibljejo rojalisti, to je taki, ki hočejo republiko podreti in spet cesarja ali kralja imeti. Princa Napoleona so zavoljo nekega oklica že prijeli in zaprli. Od grofa Chamborda, pravega in postavnega kralja, se pa nič ne čuje.

Na Laškem zavoljo obešenega Oberdanka tako uganjajo zoper Avstrijo, da bode to javeljne dobro izteklo. Vlada je menda preslaba in nič ne opravi.

Na Angleškem prvi minister Gladstone boleha; — na Irskem pa je od dne do dne hujši: Napadi in umori so na dnevnem redu.

Na Španjskem so dobili novo ministerstvo, ktero pa bode vladalo v starem duhu.

Na Turškem se godijo čudne reči. Sultan je nekaj svojih bab pogal; njihovi sorodinci so vlomili v palačo in hoteli sultana zaklati, — pa straža pred zadnjo hišo jih nekaj vjame, nekaj pa postreli.

Iz Rusije dohajajo veselejši glasi: Mir med vlado in cerkvijo je res sklenjen in cesar je v prestolnem govoru omenil, da bode letos v Moskvi njegovo kronanje.

V Egiptu pa so Angleži pravi gospodarji, ki imajo kralja čisto na svojej uzdi, se ve da se temu Francozi mrdajo.

Gospodarske stvari.

Poštne hranilnice.

Varčnost ali šparevnost je vsakemu gospodarju potrebna; kdor ni varčen, ne more biti dober gospodar. Če se hočemo dobro gospodariti naučiti, moramo se najprej naučiti — šparati. Tudi tak, ki nič nema, zna enkrat postati sam svoj gospodar, pa le po eni poti, namreč ako začne šparati. Mnogo je takih, ki pravijo: „Revež sem bil in revež ostanem, nikoli ne bom nič imel.“ Najde se dosti ljudi, ki mnogo zaslužijo, pa vse sproti zapravijo. Se ve da potem ne morejo nič imeti. Ako bi pa že v mladih letih šparati začeli, počasi bi si nabrali vendar toliko, da bi lahko začeli na svojo roko gospodariti.

Da bi se ljudje šparati navadili, naredila se je nova naprava, in to so poštne hranilnice. Do zdaj, če je kdo hotel svoje prišparane krajcarje naložiti na obresti, moral je denar nesti v Celovec, ali v Ljubljano, ali v kako mesto, kjer se nahaja kaka hranilnica ali šparkasa. Marsikdo je pa po deset ur ali še več od mesta oddaljen. Takemu se ni splačalo, da bi bil pet ali deset rajniš v hranilnico nesel, saj bi bil ta denar skoraj po poti lahko potrošil. On je torej zopet napravil tiste goldinarje, ki so bili za hranilnico namenjeni, in potem nič ni imel. Če pa človek denar shranjuje doma v škrinji, ne nese mu nič

obresti, v nevarnosti je, da mu ga kdo ne ukrade, pa pride tudi sto in sto skušnjav, da denar porabi in izmeče. Poštne hranilnice so pa tako uravnane, da je vsakemu lahko šparati in svoj denar varno naložiti na obresti. Ni treba hoditi daleč v mesto; vse večje pošte imajo povelje, sprejemati take denarje. Ni treba velike svote ali šume. Če imaš le 50 kr., lahko že s temi začneš šparati. Ti greš na pošto in položiš 50 kr. ali en rajniš ali kolikor hočeš za prvo pot uložiti. Poštni uradnik zapiše tvoje ime in ti da zastonj bukvice, v katerih je potrjeno, da si uložil 50 kr. ali en rajniš, ali kolikor si dal. Kolekov ali stempeljnov ni treba nobenih. Tudi pisarija na pošti te nič ne košta. Čez en teden ali dva, ali čez mesec, kedar spet kak denar potreguješ, znaš spet z bukvicami na pošto iti in tam uložiš spet kolikor misliš, da lahko daš. Tako se ti bo denar nabiral. Če pa kak denar potrebuješ, postavimo deset rajniš, imaš že v svojih bukvicah en tak listek ali tiskovino, v katero se zapiše, koliko denarja kdo nazaj dobiti želi. To tiskovino vzameš iz bukvic, zapišeš nanjo, koliko želiš denarja in neseš na pošto. Čez dva dni bo denar že tukaj, pa brez vseh stroškov. Ne potrebuješ nobene pobotnice ali kvitenge, ne stempeljnov, pa tudi na pošti ti ni treba nič plačati za to, da so ti poslali denar. Nikjer ni denar tako varno spravljen, ko pri poštini hranilnici, ker cela država dobra stoji za vse uloge. Tudi se ti ne more ukrasti; zakaj, če bi ti prav kdo bukvice ukradel, vendar mu nič ne pomagajo, ker on denarja vzdigniti ne more, ampak le tisti, na čigar ime so pisane. Pa še nekaj je dobrega pri teh bukvicah: nobeden ti jih ne more zarubiti. Ko bi tebi upniki prav vse premoženje pobrali, teh bukvic od poštne hranilnice ti ne morejo in ne smejo vzeti ali zarubiti. Poštni uradniki imajo ojstro prepoved, da ne smejo nikomur praviti, koliko ima kdo denarja naloženega.

Obresti ali činža dobiš pri poštini hranilnici tri od sto. Če se ti to premalo zdi, moraš pa premisliti, koliko ti je potov in stroškov prihranjenih, da ti ni treba hoditi v mesto, da ni nobenih pisarij in stempeljnov, da lahko brez težave denar uložiš in zopet brez težave nazaj dobiš; da ti tega denarja nobeden ne more ne ukrasti, ne zarubiti.

Če imaš pa že več sto goldinarjev v poštini hranilnici, potem lahko naročiš na pošti, naj se kupijo za tvoj denar državne obligacije, in te ti bodo nesle pot od sto obresti in še več. Te obligacije ali državna dolžna pisma lahko brez težave seboj domu, ali pa jih pustiš ležati na pošti, potem bo pošta sama vzdigovala obresti in ti jih v bukvice zapisovala ali pa ti jih izplača, če hočeš. Od takih državnih dolžnih pismov dobiš pri pošti posebne bukvice, ki se imenujejo „rentna knjižica“ (Rentenbüchel); prve bukvice, na ktere si začel po goldinarjih ukladati, se kličejo pa „uložna knjižica“ (Einlagebüchel). Za to, da pošta za tebe kupi dolžnih pisem ali državnih obligacij, plačaš le nekaj krajcarjev, shranjuje ti jih pa zastonj.

Slovinci, poslužite se te koristne naprave! Mi smo bili do zdaj le preveč lahkomišljeni, denar

smo znali zaslužiti, pa tudi — zapraviti. Vse je sproti šlo, zato pa tudi nič nemamo. Dokler smo reveži, tudi ne bomo imeli nobene veljave na svetu. Začetek blagostanja je pa varčnost ali šparovnost. Že star pregovor pravi: „Tri številke so, na ktere vsak lahko zadene v loteriji, in te so: moli, delaj in šparaj!“ Kdor se drži tega pregovora, nikoli mu ne bo žal.

Na Koroškem se denar lahko uklada pri naslednjih poštah:

Arije, — Bela pri Kapli, Bela zgorna, Beljak mesto, Beljak toplice, Bistrica na Zili, Bistrica pri Št. Vidu, Bistrica v rožni dolini, Borovlje, Breže, Brückl, — Celovec mesto, Celovec kolodvor, Cirkovce na Zili, — Čojna, Črna, — Dellach, Dhovše, Doberla Ves, Dravbreg spodnji, Dravbreg zgornji, — Ettendorf, — Glanegg, Gospa Sveta, Grabštajn, Grades, Grebinj, Greifenburg, Guštajn, — Himelberg, Hodiže, Hüttenberg, — Jenik, Jezero, — Kleble, Klobasnica, Koberca, Koče, Kotarče, — Labud, Launsdorf, Libeliče, — Malborjet, Malestiče, Miklavčev Dvor, Millstatt, Mižica, Mösel, — Osije, — Paternion, Plajberk, Pliberk, Podgoro, Podkloster, Podravlje, Polje, Pontabel, Poreče, Preitenegg, Prevali, — Rabel, Rangersdorf, Reichenfels, Reichenau, Rekarja Ves, Rennweg, Roje, Rožek, Ruden, Rute, — Sachsenburg, Sinča Ves, Sirnica, Sovodnje, Spital, Stari Dvor, St. Gertrud, Strassburg, Svinec, — Škofji Dvor, Šmartno na Zili, Št. Andrej, Št. Lenart, Št. Mohor, Št. Vid, — Trebiž, Treibach, Trg, — Velikovec, Vrba, Wolfsberg, Železna Kapla, Žrelec.

Za poduk in kratek čas.

Šematizem za l. 1883 nam pripoveduje od naše škofije to-le: Naša škofija se je ustanovila od sv. Heme in prvi škof je bil Günther 1071; sedanji knezoškof dr. Petrus Funder so 57ti škof. Štolnih proštov 55ti je Peter Adam Pichler. Umerlo je letos v primeri z drugimi leti malo duhovnikov, namreč 14, — pa so tudi le 4 novomešniki stopili v duhovno pastirovanje. Ni čuda, da duhovnikov čedalje več primanjkuje. — V bogoslovskem semenišču je letos bogoslovcev 23, in in sicer v IV. letu 7, v III. 3, v II. 6 in v I. 7; tudi veliko premalo! V Marianišču je 27 učencev, in sicer 1 v VIII., 5 v VII., 3 v VI., 5 v V., 10 v IV. in 3 v III. razredu latinskih šol. Cela škofija šteje 337.628 katoličanov, 25 dekanij, 238 župnij z duhovniki in 28 brez svojega duhovnika; 42 kuracij in ekspositor z duhovniki, 44 brez svojega duhovnika; 46 štacij s kaplani, 111 pa brez kaplana, torej skupno 183 štacij, ki bi imele duhovnika imeti, ga pa nimajo. To je žalostno! — Duhovnikov je vseh vkup 445, cerkev pa in kapelic 991. Obnemoglih in penzioniranih duhovnikov je 34. Zlatomešnikov je 18, in starosta med njimi je Turkovitz er Jož., častni korar in župnik v Šmartnem pri Belaku. Letošnje leto pridejo na versto: Andreaš Jož., Huber Ant., Jerala Mat. in Mikula Janez. Bog daj zdravje in srečo!

Zastran samostanov je tako-le: benediktincev je vseh vkup 37, jezuitov 79, kapucinov 18, ser-

votov 13, usmiljenih bratov 9, uršulinarc 42, dominikanarc 9, šolskih sester 11, usmiljenih sester od sv. križa 5, iz Zams-a na Tirolskem 5, od sv. Vincencija 4, od nemškega reda 13, od božje ljubezni 15.

Č. g. stolni kaplan Grösser Mat. je dokaj lepo popisal zgodovino romarske cerkve na Visokoj Bistri, kamur tudi Slovenci radi hodijo na božjo pot. Kako in zakaj se je ta cerkev stavila in božja pot pričela, pripoveduje nam neka že čez dve sto let stara, v olji malana podoba. Ta podoba je v steno starodavne kapelice na južni strani vzdana. Na njej se bere to-le: Bila je tretja nedelja po godu sv. aposteljna Jerneja ali Paternoža leta 1215. Pasel je kmet po domače Resl na svojem vrtu proti solnčnemu izhodu svojo živino in je molil sv. roženkranc. Naenkrat zagleda na neke visoke smreki štatuvo ali podobo presv. nebeške kraljice Marije. Ta štatuva se je neizrečeno lepo svetila. Vzdana je sedaj v jamico na steni prvotne kapele proti jutru ravno na tistem mestu, na katerem je stala, kakor pripoveduje stara govornica, tista smreka, na kateri se je bila Marija prikazala. Ta prečudna prikazen se je bila tedanjemu gospodu dekanu in fajmoštru pri sv. Valburgi naznanila. Ta gospod pa na to prigodbo niso veliko porajali. Poznej se je pa ta prigodba na prošnjo Visokobistričanskih farmanov bolj natanjko preiskovala od tedanjega višega duhovnika v Brežah. Na prošnjo Hornburškega ali Gornjigraškega grofa so visokovred. nadškof Solnograški dovolili, da se tam sme kapelica zidati. Zidarji pričajo, da se je ta kapela zidala v 13. stoletju. Ta prvotna kapela je stala blizu dve sto let; kajti v sedanji cerkvi stoji kamnen steber, v katerega je vdobljena ali vsekana številka 1446 tretji dan po sv. Jakobu. Prej ko ne so po tamošnjem pogorju morebiti tudi na Svinčnej planini, ktero so Nemci mesto „Bleialpe“ kerstili „Saulpe“, svinčno rudo kopali. Rudarji v Svincu (Eberstein), v Hüttenbergu in v Svečah (Weitschach) so obogateli in so svojo hvaležnost skazali s tim, da so namesto male kapelice začeli zidati novo veličansko cerkev. Ostanki stare kapelice se nahajajo vzdani v sedanji žagrad. — Cerkevne rajtenge in pobotnice pričajo, da so zidarji med apno in pesek vlijali vina in soli in tako narejali malto. Tedaj pa je bilo, kakor ravno te listine pričajo, čudovitno dober kup. Fant soli je veljal 1 krajcar, masele vina 3 kr., ovca 15 kr., krava 7 gld., funt masla 1 šiling, škafec pšenice 4 šilinge. Delavec je zraven jedi še na dan zaslužil 15 kr. — Sperva je Visokobistriška cerkev bila le podružnica farne cerkve pri sv. Valburgi; farna cerkev je še le postala l. 1691. V oltarjih se shranjujejo imenitne svetinje in papež Julij II. so 10. aprila 1505 tej cerkvi podelili velike odpustke.

Smešničar.

Žandar: Kaj pa je, Marka? Naj pridem v gostilnico, kedar hočem, vselej vas vidim tukaj beračiti! To je pa res čudno.

Berač: Meni se ravno taka godi. Naj pridem beračit, kedar hočem, vselej vas tukaj v gostilnici najdem. To se tudi meni čudno zdi.

Kaj je novega križem sveta?

* Državnemu zboru se je predložila postava, po kateri se bo podpora za Korošce, ki so po vodi škodo terpeli, zdatno povikšala. Namesto 50.000 bo država dala 100.000 gld. podpore; obenem se zaveže, plačati veči donesek za uravnanje rek in potokov. — Tudi v Celovcu so se poštne hranilnice dne 12. t. m. odprle. Prvi dan je bilo uloženih 354 gld., drugi dan 58 gld., tretji dan 123 gld. — Neki Janez Kasin, znan goljuf, bil je te dni zopet zavolj goljufije obsojen na tri leta težke ječe. — Obesil se je bajtar Posila v Kotu (Winklern). — V Celovcu so se v enem tednu trije ustrelili. — Pri občinskih volitvah v Št. Janžu na Mostecu so liberalci propadli in so zmagali nemški konservativci. — V Medborovnicah pa so liberalci — nemškutarji premagali Slovence. Pravijo, da je bilo to krivo, ker Glinjani niso nobenega iz Medborovnic k sebi potegnili, ampak so hoteli same Glinčane v odboru imeti. Ne obupati!

* Župani ljubljanske okolice so imeli nedavno shod v Ljubljani, ter sklenili, da hočejo društvo županov napraviti, da bi s skupno močjo delovali na korist domovine. Že pri prvem posvetovanju so se čuli kaj koristni nasveti. To je bila dobra misel! — Kranjski deželni zbor pravijo, da bo v kratkem razpuščen. — Ljubljanski mestni zbor je tamošnji luteranski, nemški šoli odrekel vsako podporo. Ljubljanskim krčmarjem je pa dovolil, da smejo prešiče zopet doma klati. V Repnjah se hočejo naseliti šolske sestre in napraviti šolo za deklice. Njih slovenska šola v Celji se prav hvali. — Gosp. J. Lapajne v Krškem je založil slovenske risanke in pisanke, ki se učiteljem in šolarjem priporočajo po lepej obliki, dobrem blagu in nizkej ceni, tako da jih učitelj lahko otrokom po 1 kr. in 1½ kr. prodaja, kar je pri mnogih otrocih zelo važno. Priporočamo tedaj Lapajnetove slovenske in pisanke tudi Koroškim učiteljem.

* Učiteljski list „Popotnik“ se je preselil iz Celja v Maribor. — Šlaboglasna „Cillier Zeitung“ se imenuje zdaj „Deutsche Wacht“, poredneži pa jo kličejo „Cillier Nachtwächterin.“ — Svetli cesar so darovali za šolo v Pernicah 300 gl., za šolo v Cmureku pa 250 gl. — Slovensko društvo v Mariboru vložilo je do vlade prošnjo, naj bi se na učiteljski pripravnici odslej podučevalo v slovenskem jeziku, na latinskih šolah v Celji, v Mariboru in v Ptujem pa za slovenske učence slovensko, za nemške pa nemško. — Na južnem Štajerkem imajo tako toplo zimo, da rožice cvetijo. — V Slov. Bistrici so bili slovesno umeščen novi dekan, č. g. A. Hajšek. — V Žalcu je umerl pivovar Jože Žuža, zvest narodnjak. — Od sv. Martina na Paki smo dobili pesem, ki čestita mil. č. g. knezoškofu Jakobu Maksimiljanu k njegovemu 20 letnemu vladikovanju, ki se je praznovalo dne 18. t. m.

* Za poplavljenca na Tirolskem in Koroškem so Tržačani nabrali 21.000 gl. — Lahon Raskovič je izvoljen v tržaški mestni zbor. Čestitali so mu laški študenti iz Gradca. In taki ljudje bodo državni uradniki postali! — V Šmarji pri Kopru snujejo slovensko čitalnico.

— Društvo „Edinost“ zahteva slovenske ljudske šole za slovenske otroke v Trstu.

Na Ogrskem je huda povodenj. Mesto Gjur (Raab) in vse polje okoli mesta, kakor daleč okó seže, je pod vodo. Več vasi je popolnoma pokončanih; hiše se podirajo, voda Donava nese vse seboj, prebivalci so morali prazni bežati na vse strani. — V Brnu je pisac Heissler grozil, da bo novo gledišče z dinamitom v zrak zastrelil. Obsodili so ga za to na poldrugo leto v ječo. — Mesto Pančova v vojni Krajini (zdaj na Ogrskem) grozi povodenj pogoltniti; 700 delavcev dela noč in dan nasipe proti vodi, 400 voznikov pa prst in kamenje vozi. — Pri Osjeku na Hrvaškem so roparji voznike z ostrupljenim vinom napojili, potem omamljene z vozov pometali in jim potem vzeli vozove, vprego in blago.

* Na Nemškem imajo tudi povodenj. Reka Rena grozno gospodari. Samo v bavarskem okraju Pfalci je 20.000 ljudi brez strehe, ker jim je voda hiše odnesla. 50 ljudi je utonilo. 200 hiš se je podrlo; živina je utonila.

* Grozna nesreča se je prigodila v mestu Milwaukee v Ameriki. Pogorela je tamošnja velika gostilnica, v ktorej je bilo 400 tujcev nastanjenih. Eni so se zadušili, drugi so poskakali iz oken na tla in si polomili noge ali se do cela pobili. 75 ljudi je mrtvih, 40 težko ranjenih. Škode je en milijon. Posestnik gostilnice je znorel. Hišni opravnik je skočil v gorečo hišo in rešil iz omare 600.000 tolarjev v bankovcih, ki bi bili sicer zgoreli.

* V Avstriji je 209 fabrik za cukar, največ na Češkem in Moravskem. Te fabrike imajo 1728 mašin in 57.000 delavcev. Vsako leto potrebujejo 26 milijonov centov pese. — Pivovarstvo, to je takih fabrik, kjer se pivo ali ol kuha, je v Avstriji 2073, ki skuha vsako leto 20 milijonov vedrov piva. Če bi se to pivo enakomerno med vse ljudi razdelilo, moral bi ga vsak ravno eno vedro na leto izpiti. Če pa odštejemo bolnike, otroke, ženske in na tisoče takih ljudi, ki nikoli piva ne pijejo, potem si lahko mislimo, koliko nekateri ljudje na leto piva popijejo. — Pri Riedu v gorenji Avstriji je nek fant našel v grmovji monštranco v cunje zavito. Gotovo je bila kje ukradena. — Lajtenant grof Bissingen se je drsal na Donavi; pa led se vdere in grof je utonil. — Neka kuharica v Inomostu je zadela prvi dobitok srbskih srečk v znesku 100.000 frankov. — V Parizu je na tisoče podgan, tako močnih, da se jih še mačke bojijo. Le psi se jih še lotijo. Neki pes (jazbečar) jih je 400 v treh dneh podavil. Pobijajo podgane na vse načine, vendar jih je zmirom več, da ljudje nikjer nemajo miru pred njimi. — Laško kraljestvo ima toliko dolgov, da mora plačevati na leto 420 milijonov lir samih obresti. — V Betlehemu so zdaj sezidali novo, veliko taro cerkev. To je bilo le s tem mogoče, ker so naš cesar veliko pripomogli k zidanju. Zidali bodo pa še dve drugi cerkvi v Betlehemu, ker toliko romarjev prihaja, da v prejšnji stari cerkvi niso našli prostora. — Dne 12. tega mesca pričele so se pošne hranilnice. Na Dunaji so ljudje prvi dan že 15.000 gold. uložili. — Iz Nemčije dohajajo žalostne novice o veliki

povodnji. V Stadtamhof je utonilo 6 ljudi, v mestu Ludvigshafen pa 30. Mnogo vasi je čisto pokončanih. Ljudje so lačni, v slabi obleki in brez strehe. Povrhu jih še judje nadlegujejo, naj bi jim živino, kar so je rešili, prav po ceni prodali. Tatovi kradejo po zapuščenih hišah. Hude bolezni se prikazujejo. Škode je na milijone. — Blizo Liverpula ste dve barki vkup trčili. Ena se je potopila in je deset ljudi utonilo. — Neki Anglež je kupil konja za 94.000 rajniš. — Na Nemškem duhovnike tako preganajo, da je samo v eni škofiji 200.000 ljudi v 130 farah brez vsakega duhovnika. Če hočejo k maši priti, se morajo daleč po železnici peljati. — V Ameriki se je železni vlak prekucnil, ter je 15 ljudi konec vzelo.

Dunajska borza

od 8. januarija.

Papirna renta	77	gld.	20	kr.
Sreberna renta	77	"	65	"
Zlata renta	95	"	85	"
1860 državno posojilo	139	"	40	"
Akcije narodne banke	827	"	—	"
Kreditne akcije	277	"	80	"
London	120	"	05	"
Srebro	—	"	—	"

Loterijski srečki

od 20. januarija.

Linz	35	18	56	21	49
Trst	6	85	42	66	59

Tržna cena

po 1/2 hektolitrih.

I m e.	Celovec		Št. Vid.		Velikovec		Žel. Kaplja.		Wolfsberg		Trg		Belak		Pliberk	
	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.	gl. kr.
Pšenica	370	—	—	—	365	378	396	375	420	387	—	—	—	—	—	—
Rž	283	—	—	—	275	268	294	275	280	272	—	—	—	—	—	—
Ječmen	238	—	—	—	256	244	—	250	250	222	—	—	—	—	—	—
Ajda	241	—	—	—	226	244	—	285	250	219	—	—	—	—	—	—
Oves	153	—	—	—	150	146	146	145	190	147	—	—	—	—	—	—
Proso	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ber	499	—	—	—	—	475	—	—	540	512	—	—	—	—	—	—
Turšica	222	—	—	—	230	244	255	250	260	241	—	—	—	—	—	—
Grah	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bob	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fizol bel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" rudeč	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesovje se v Celovcu plačuje: goveje meso ki 50—52 kr., teletina 60—64, svinjsko 60—64, koštrunovo 40—44 kr.; frišen špeh 70 kr. kilo, prekajen 1 gl., mast 80 kr. Maslo 1 gl. 10 kr. kilo. Živ vol se plačuje po 14 do 17 gold. star cent; teleta pa po 24 in 25 kr. stari funt. Jajca so po 3 za 10 kr. Par piščet lepih 1 gl. do 1 gl. 20 kr. Žakelj krompirja velja 1 gld. 10 kr. do 1 gl. 20 kr. Drva borova po 90 kr., bukove po 1 gl. 20 kr. meter.